

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Jihomoravský inspektorát – oblastní pracoviště Brno

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Gymnázium F. X. Šaldy, Liberec 11, Partyzánská 530

Partyzánská 530/3, 460 11 Liberec 11

Identifikátor školy: 600 010 554

Termín konání tematické inspekce: 10. – 12. únor 2003

Čj.	122 67/03-5094
Signatura	th4dw532

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Gymnázium F. X. Šaldy, Liberec 11, Partyzánská 530 je příspěvková organizace, zřízená Libereckým krajem se sídlem úřadu U Jezu 642/2a, 460 01 Liberec. V rozhodnutí MŠMT ČR o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení č.j. 11 558/2002-21 ze dne 20. 2. 2002 s účinností od 23. 10. 2001 má škola povoleno sedm studijních oborů, z nichž v současné době vyučuje následující:

1. 79-41-K/401 Gymnázium - všeobecné, studium denní, čtyřleté
2. 79-41-K/404 Gymnázium - přírodovědné předměty, studium denní, čtyřleté
3. 79-41-K/411 Gymnázium - humanitní předměty, studium denní, čtyřleté
4. 79-41-K/610 Gymnázium - vybrané předměty v cizím jazyce, studium denní, šestileté, vyučovací jazyk český a německý
5. 79-41-K/801 Gymnázium - všeobecné, studium denní, osmileté

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

1. personálních podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům pro dvojjazyčné třídy gymnázia
2. materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům pro dvojjazyčné třídy gymnázia
3. průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy ve vybraných předmětech (dějepis, matematika, chemie, fyzika a zeměpis) vyučovaných německy v dvojjazyčných třídách gymnázia,
tedy pouze ve studijním oboru 79-41-K/610 Gymnázium – vybrané předměty v cizím jazyce – denní studium šestileté.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Hodnocení personálních podmínek je vztaženo pouze k předmětu inspekce.

Výuku předmětů v německém jazyce zajišťuje výhradně osm plně odborně i pedagogicky způsobilých učitelů z Německa; tři z nich mají uzavřenu pracovní smlouvu s ředitelkou školy, ostatní jsou zaměstnanci SRN. Předměty v českém jazyce vyučuje 35 českých pedagogů, většina z nich splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti dané právní normou, dva vyučující splňují pouze podmínky odborné způsobilosti. Při sestavování úvazků respektuje vedení školy a probace vyučujících a využívá tak plně jejich kvalifikace.

Ředitelka školy má zpracovávánu *Koncepci rozvoje Gymnázia F. X. Šaldy* až do roku 2005, z níž vychází systém vedení jejích zaměstnanců při naplňování výchovně-vzdělávacích cílů školy. Podle této koncepce se počítá s pokračováním šestiletého studia (výuka vybraných předmětů v německém jazyce) v téměř stejné organizaci, jaká se osvědčila dosud. V prvním a druhém ročníku probíhá intenzivní výuka německého jazyka, ostatní předměty jsou vyučovány česky. Od třetího ročníku jsou předměty matematika, fyzika, biologie, chemie, a částečně dějepis, od čtvrtého ročníku pak zeměpis, vyučovány v německém jazyce. *Roční plán ředitelky Gymnázia F. X. Šaldy* účelně člení zásadní úkoly školy do jednotlivých měsíců v samostatných oblastech. Na informační nástěnce a internetových stránkách gymnázia jsou pak zveřejňovány aktualizované měsíční plány. *Organizační struktura Gymnázia F. X. Šaldy*

vyjadřuje vztahy jednotlivých členů vedení školy, na něž ředitelka deleguje pravomoci a jejichž kompetence jsou přesně vymezeny *Organizačním a provozním řádem*. Chováním žáků, pořádkem a ochranou majetku, právy a povinnostmi žáků, prevencí sociálně patologických jevů, se zabývá přehledný *Školní řád pro studenty Gymnázia*. Pravidla pro hodnocení a klasifikaci žáků vymezuje v souladu s příslušnými právními normami podrobně a precizně zpracovaný *Klasifikační řád*. Doplnky k běžnému hodnocení pro třídy s výukou vybraných předmětů v německém jazyce jsou obsahem *Dodatku ke klasifikačnímu řádu Gymnázia F. X. Šaldy*. Vedle členů vedení školy tvoří poradní orgány ředitelky zejména pedagogická rada a předsedové jednotlivých předmětových komisí. Velkou důležitost mají pravidelné schůzky s vedoucím německého oddělení a zástupkyní ředitelky. Pedagogických porad se zúčastňují také všichni němečtí vyučující, pravidelných provozních porad se účastní jeden zástupce, který umí česky. Ten pak předá důležité informace na pravidelných poradách německého oddělení. Jedenkrát měsíčně se s vedením školy setkávají také zástupci žáků jednotlivých tříd

Vztahy mezi ředitelkou gymnázia a německými učiteli nejsou právně vyřešeny, neboť smlouvy, které tyto vztahy upravují, nejsou dosud schváleny německou stranou. Větší část německých učitelů včetně vedoucího německého oddělení jsou zaměstnanci SRN a nespádají do pravomoci ředitelky gymnázia. Proto se také zdráhají podřídit její kontrolní a hospitační činnosti. Ředitelka tak nemá možnost ovlivnit záležitosti, za něž podle našich právních předpisů odpovídá. V této souvislosti je také omezena možnost její motivace těchto pedagogických pracovníků. Ti pedagogové, kteří jsou zaměstnanci školy, znají kritéria pro své hodnocení a stanovování nadtarifních složek platu. Tato kritéria jsou všem přístupná jako součást vnitřního platového předpisu. Učitelé ze SRN mohou ve škole působit maximálně šest roků, ale většina čeká na uvolnění místa v SRN, a proto často odcházejí dříve. Systematická dlouhodobá práce s nimi je tím tedy ztížena, neboť každým rokem se musejí noví kolegové učit proniknout do našeho školského systému a učit se jeho pravidlům.

Pro další vzdělávání pedagogických pracovníků je vypracován celoroční plán dle příslušného metodického pokynu. Tento plán se ovšem týká opět pouze těch vyučujících, kteří jsou zaměstnanci školy. Využívá nejen akcí Pedagogického centra Liberec, nýbrž také akcí jiných Pedagogických center. Někteří učitelé-kolegové vedou ve škole jazykové kurzy anglického a německého jazyka. Kurzu P I v rámci státní vzdělávací politiky se zúčastnilo 45 lidí. Motivační je též nabídka stáží a školení v SRN a Maďarsku, případně je pro zájemce zajišťována možnost hospitací na německých gymnáziích. Německá strana pořádá pravidelná setkání ředitelů bilingvních gymnázií střední a východní Evropy, v jejichž průběhu jsou řešeny různé záležitosti související s jejich činností a jsou zde předávány vzájemné zkušenosti.

Vnitřní informační systém školy vychází z celkového plánování školy, příslušné plány a akce jsou zveřejňovány na nástěnkách ve společných prostorách školy. Pracovníci školy jsou informováni na pedagogických i provozních poradách, prostřednictvím školního rozhlasu a tiskových materiálů. Každý zaměstnanec i žák školy má svou vlastní e-mailovou schránku, může si rovněž vytvořit své www-stránky. Na serveru mají žáci limitovaný prostor pro domovský adresář 30 MB, pro skupinové práce mají vyčleněny společné adresáře bez softwarového omezení. Škola má vlastní doménu *gfxs.cz*. Rodiče žáků získávají informace o svých dětech standardním způsobem na rodičovských schůzkách, prostřednictvím přehledu klasifikace na zvláštních listech, telefonicky nebo písemně. Ostatní veřejnost se o škole dozvídá z jejich *Výročních zpráv*, pečlivě zpracovaných obsáhlých ročenek nebo jiných materiálů, vydávaných k různým příležitostem. Škola se pravidelně zúčastňuje veletrhu středních škol *NISA SCHOLA*, přispívá do regionálního tisku (*Liberecký den*) a místní kabelové televize *GENUS*.

Život dvojjazyčných tříd v rámci školy podléhá stejné organizaci jako ostatní studijní obory. Pro žáky gymnázia a zejména dvojjazyčného studia byla zřízena německá žákovská knihovna jako dar nadace *Hermann-Niermann-Stiftung*, která funguje i jako studovna. Žáci se pravidelně zúčastňují výměnných návštěv se žáky gymnázií v SRN. Pracují také na krátkodobých a dlouhodobých mezinárodních projektech. Ze SRN jsou jim zapůjčovány učebnice i ve vyšších ročnících. Žáci mají možnost absolvovat krátkodobé i dlouhodobé studijní pobyty v gymnáziích v SRN. Pro nejlepší žáky škola získává ročně několik stipendií pro vysokoškolské studium. Žáci si mohou vybrat volitelné předměty v českém jazyce, aby si doplnili českou odbornou terminologii, protože převážná část z nich pokračuje ve studiu na českých vysokých školách.

Personální podmínky výchovy a vzdělávání umožňují realizovat požadavky, kladené na studijní obor Gymnázium - vybrané předměty v cizím jazyce a jsou hodnoceny jako vynikající.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Hodnocení materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy je vztaženo pouze k předmětu inspekce.

Hospitovaná výuka probíhala převážně v kmenových učebnách, zařízených tradičním způsobem, s běžnou výzdobou, informačními nástěnkami, případně zeměpisnými mapami. V každé z nich byl k dispozici zpětný projektor meotar. Zeměpis byl vyučován v odborné učebně zeměpisu, vybavené mnoha potřebnými pomůckami pro jeho výuku, sbírkou zeměpisných map, globusy a skříněmi s výukovým materiálem. Vedle běžné didaktické techniky je v učebně instalován funkční a při výuce využívaný dataprojektor, který škola získala díky německé straně. Odborná učebna dějepisu je dobře zařízena a vybavena množstvím didaktických pomůcek, vzorků, modelů, nástěnných tabulí a historických map. Jsou v ní instalovány čtyři televizory, zpětný projektor meotar, počítač a čtecí kamera. Hospitované hodiny chemie byly vyučovány v odborné učebně chemie a v chemické laboratoři. Učebna se stupňovitým uspořádáním, zabudovanými lavicemi, skříněmi s modely a přístroji a demonstračním stolem s instalovanou audiovizuální technikou působí jako velmi motivační prostředí pro výuku chemie. Stejně tak laboratoř chemie se svým profesionálním zařízením laboratorními stoly s příslušnou elektro-, vodo- a plynoinstalací, digestoří a skříněmi s laboratorním sklem a chemikáliemi. Ty jsou vzorně a přehledně uloženy v označených lahvích v souladu s příslušnou právní normou.

Jako studijní materiály jsou používány české standardní učebnice pro gymnázia, které škola zajišťuje žákům prvního a druhého ročníku dvojjazyčného studia, a v předmětech vyučovaných německy nebo dvojjazyčně jsou vybaveni všichni žáci německými učebnicemi, pracovními listy, odbornou literaturou a dalším materiálem, který jim připravují jejich vyučující. Mimořádně nadstandardní je možnost využívání učebnic, časopisů, slovníků i odborné a zábavné literatury z velkého knižního fondu německé knihovny. Vzhledem k dlouholeté existenci se škole podařilo nashromáždit velké množství pomůcek, na jejichž nákup jsou v současné době jen velmi omezené prostředky.

Kontrola efektivního využívání materiálních zdrojů je umožněna vedení školy pouze u vyučujících, kteří jsou jejími zaměstnanci. Kontrola u vyučujících SRN vedení školy umožněna není.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání a výchovy ve dvojjazyčném typu studia jsou velmi kvalitní a v průběhu výuky byly také efektivně využívány. Jejich úroveň je hodnocena jako vynikající.

Realizace vzdělávacích programů

Realizovaný vzdělávací program 79-41-K610 Gymnázium – vybrané předměty v cizím jazyce je v souladu se zařazením školy do sítě škol.

V průběhu inspekce bylo zjištěno, že v předmětech vyučovaných v německém jazyce nebyl v prvním pololetí školního roku 2002/2003 dodržován učební plán realizovaného vzdělávacího programu tím, že bez náhrady odpadlo 38 vyučovacích hodin, takže nebyla dodržena povinná týdenní dotace hodin stanovená učebním plánem. Hodiny nebyly odučeny zpravidla z důvodu nepřítomnosti vyučujících a vedoucí německého oddělení nezajistil náhradu (suplování českých kolegů v předmětech vyučovaných v německém jazyce německé oddělení odmítá).

Výuka sledovaných předmětů není v souladu s učebními plány realizovaného vzdělávacího programu.

Povinná dokumentace je vedena průkazně.

Kontrolní a hospitační činnost vedení školy se omezuje na učitele, kteří jsou zaměstnanci školy. Řídí se *Plánem kontrolní a hospitační činnosti*, výsledky kontrol jsou analyzovány a pravidelně vyhodnocovány. V případě zjištění nedostatků se situací zabývá předmětová komise, popř. je situace řešena v souvislosti s dalším vzděláváním pedagogických pracovníků.

System kontrol naplňování učebních plánů a osnov je jen částečně účinný.

Průběh a výsledky vzdělávání v dějepise

Ze společenskovedních oborů je v tomto typu studia vyučován dějepis. Hospitace proběhly ve 3., 4. a 5. ročníku. V souladu se schváleným učebním plánem realizovaného vzdělávacího programu se dějepis vyučuje paralelně v českém i německém jazyce. Tato skutečnost je výhodná zejména proto, že v česky vyučované části předmětu se učitel může podrobněji zabývat českými dějinami, zatímco v německy vyučovaném dějepise, který vyučuje rodilý mluvčí, se probírají dějiny evropské a německé.

Výuka dějepisu v německém jazyce probíhá podle schválených učebních osnov, vyučující má vypracován tematický plán. Na jednotlivé hodiny, v nichž proběhly hospitace, byl pečlivě připraven. Cíle, které byly stanoveny nejen jako vzdělávací, ale též v oblasti kompetencí žáků, se dařilo plnit. Vyučující dbal na návaznost učiva, vedl žáky k chápání souvislostí s dříve probíraným učivem.

Výuka probíhala částečně v kmenových učebnách, částečně v odborné učebně dějepisu, jejíž vybavení (knihovna, mapy, přehledy, audiovizuální technika) zvyšovalo motivační působení na žáky. Všechny učebny byly esteticky upraveny a prostorově odpovídaly potřebám probíhající výuky. Psychohygienické zásady byly respektovány, střídání činností žáků zajišťovalo potřebnou relaxaci.

Žáci jsou vybaveni učebnicemi, které se používají na středních školách v SRN. Vyučující navíc obohacoval výuku podle potřeby historickými atlasy světa, kopírovanými texty, přehledy, časopiseckou a knižní literaturou, využíval didaktické techniky k projekci přehledů, úkolů pro žáky, obrázků, schémat apod.

Organizace zhlédnutých vyučovacích hodin byla založena na aktivní práci žáků. Vyučující vhodně zařazoval skupinovou práci, pro niž měl připraveny problémové úkoly, často diferencovaně zadávané jednotlivým skupinám. Vedl tak žáky k přemýšlení

o souvislostech, k vyhledávání informací z různých zdrojů a k jejich vyhodnocení a využití při formulaci vlastního názoru na řešení zadaných úkolů. Čas na zpracování úkolů byl zpravidla volen přiměřeně, takže žáci byli schopni práci zvládnout.

Cílená motivace v úvodu hodin chyběla, byla nahrazena sdělením tématu hodiny. Průběžně však učitel využíval znalostí žáků a jejich zkušeností k tomu, aby jim látku přiblížil, povzbuzoval žáky v průběhu jejich práce. Klasifikace nebyla pozorována v žádné z navštívených hodin, učitel rovněž nehodnotil výkony žáků, omezil se pouze na souhlas či nesouhlas s jejich odpověďmi. Ani v závěru hodin nebyla zhodnocena práce žáků, jejich aktivita, zpravidla chybělo jakékoli závěrečné shrnutí. Vzájemné hodnocení ani sebehodnocení žáků se nevyskytlo v žádné ze sledovaných hodin.

Zvolené metody umožňovaly rozvoj komunikativních dovedností. Při skupinové práci žáci sice mezi sebou hovořili česky, avšak prezentace výsledků a veškerá komunikace mezi učitelem a žáky probíhala v německém jazyce. Žáci prokázali, že jsou soustavně vedeni k samostatné formulaci myšlenek, vyjadřovali se bez větších potíží, kladli učiteli otázky a sami byli schopni souvislých odpovědí. Vzájemná komunikace se dařila i proto, že byla vytvořena příjemná pracovní atmosféra opírající se o partnerský vztah učitele k žákům.

Kvalita vzdělávání a výchovy v dějepise vyučovaném v německém jazyce je hodnocena jako velmi dobrá.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v přírodovědných předmětech (fyzika, chemie, zeměpis) a v matematice.

Hospitace ve sledovaných předmětech se uskutečnily ve 3., 4., 5., a 6. ročníku. Výuka probíhala v dělených třídách, ve skupinách, v nichž počet žáků nepřesáhl deset. Časová dotace předmětů je v souladu s učebním plánem a obsah učiva odpovídal schváleným učebním osnovám. Kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky je zabezpečena zpracovanými tematickými plány umístěnými na internetových stránkách školy.

Odborná a pedagogická způsobilost vyučujících i jejich zájem o problematiku výuky sledovaných předmětů většinou pozitivně ovlivnily kvalitu vzdělávání. Struktura hodin a promyšlená organizace vzdělávací práce byla založená především na samostatných činnostech žáků, při nichž aktivním učením konstruovali vlastní poznatky.

Hospitované hodiny matematiky a fyziky proběhly v kmenových třídách s různou estetickou úrovní, postrádajících většinou jakoukoliv motivační výzdobu pro výuku uvedených předmětů. Odborné pracovny chemie a zeměpisu i chemická laboratoř jsou však naopak velmi motivujícím prostředím, jehož vybavení je podnětné a má velmi dobrou odbornou i estetickou úroveň. Instalovaná, případně přinesená didaktická technika velmi příznivě ovlivnila průběh a kvalitu výuky v nich. Prostorové podmínky a uspořádání jednotlivých učeben umožňovaly dodržování psychohygienických zásad; na to však učitelé dbali rozdílně. Při činnostním pojetí výuky, zejména v hodinách fyziky, chemie a zeměpisu, se žáci aktivně zapojovali a změny činností jim umožňovaly přirozenou relaxaci. V matematice většinou převažující samostatná práce zvyšovala únavu žáků a byla pro ně méně stimulující. Dvě hodiny matematiky byly velmi suchopárné a nezáživné. V zeměpise zařazeném v odpoledním vyučování chyběl větší prostor pro relaxaci žáků.

Materiálně-technická podpora výuky byla využívána různou měrou v různých hodinách. Ve všech byl efektivně používán zpětný projektor meotar, a to nejen vyučujícími, ale i žáky. Při výkladu v zeměpise nechyběl dataprojektor, chemické pokusy provázely výklad o chemické rovnováze. Výuka spojená s využitím didaktické techniky byla pro žáky motivující. V hodinách pracovali s pracovními listy, mapami a různým kopírovaným materiálem, připraveným vyučujícími, v němž se dobře orientovali a který zůstává přílohou jejich poznámkových sešitů. Žáci jsou vybaveni vhodnými německými učebnicemi, určenými

pro studium na gymnáziu. Práce s nimi v hospitovaných hodinách však nebyla téměř vůbec pozorována. Žákům slouží především pro jejich samostatnou přípravu mimo vlastní vyučování nebo při řešení různých projektů.

Struktura jednotlivých hodin odpovídala charakteru předmětu a korespondovala s pozorností věnovanou jejich přípravě. V matematice vyučující v řízeném rozhovoru se žáky analyzovali text úlohy a formulovali problém, který žáci měli samostatně řešit. Ti pak pracovali vlastním tempem a vyučující průběžně sledovali jejich postup a vyzývali je k diskusi. Kontrolu správnosti řešení si žáci prováděli podle zápisu na tabuli. Měli tak možnost vidět bezprostředně výsledky své práce a vedlo je to k sebehodnocení a sebereflexi. Řešení příkladu bylo vyučujícím shrnuto jako matematický poznatek (definice, vlastnost funkce) a doplněno například grafickým znázorněním na osobním počítači. Příležitostné činnostní pojetí výuky matematiky a zeměpisu, podpořené didaktickou technikou a pracovními listy, směřovalo žáky k vyřešení zadaného úkolu. Část hodin však postrádala pestrost různých vyučovacích metod a jejich náplní bylo zdouhavé řešení jediného příkladu. Více názornosti provázelo průběh hodiny chemie, kdy žáci komentovali výsledky jednotlivých pokusů a při diskusi s vyučujícím vyvozovali svoje vlastní poznatky. V jiné hodině chemie v maturitním ročníku si žáci ověřovali svoji úspěšnost při cvičném řešení obtížnějších úkolů maturitní písemné práce. Rušivým rámcem části vyučovacích hodin byly pozdní příchody učitelů i žáků a nejasné závěry hodin, postrádající jejich shrnutí a formální zakončení.

Ve všech hodinách byli žáci v úvodu seznámeni s problematikou, kterou se měli zabývat. Průběžné motivaci se věnovali vyučující různě. Tam, kde bylo využito zpětné vazby a analýzy chyb nebo pomoci při řešení úkolů, se žáci aktivně zapojovali do výuky. Vhodně zvolená tematika příkladů umožnila objasnit jim uplatnění matematických poznatků v praktickém životě. Motivační bylo provádění chemických pokusů nebo navození fyzikálního problému. V závěru studia jsou žáci motivováni snahou o jeho úspěšné zvládnutí. Aktivnímu získávání vědomostí žáků většinou napomáhal dialog, který vedli s učitelem. Úroveň vědomostí je zjišťována formou klausurních prací, které jsou pečlivě připravovány. V hospitovaných hodinách neproběhla klasifikace nebo hodnocení aktivity žáků se zdůvodněním. Sami vyučující to vysvětlují jiným pojetím opakování a zjišťování vědomostí žáků v souladu s německými zvyklostmi, a to v rámci větších časových celků, převážně písemnou formou. Žáci tak neměli zpětnou vazbu o tom jak jejich práci vyučující momentálně hodnotí.

Učitelé zasahovali do samostatných činností žáků jen v nutných případech. Nechávali jim možnost vlastního uplatnění a upřednostňovali žákovskou interakci. K té docházelo při společném řešení zadaných úloh nebo při obratném řízení diskuse nad matematickým problémem jednou ze žákyň. Komunikace většiny učitelů se třídou byla založena na jejich trpělivosti, porozumění a přirozené autoritě. V části hodin vládla příjemná pracovní atmosféra, podporovaná odlehčeným srovnáváním českých a německých výrazů, ve dvou hodinách matematiky se naopak neobjevil jediný úsměv a atmosféra v nich byla napjatá. Projev většiny vyučujících byl zřetelný a srozumitelný, jazyková úroveň žáků, kteří se v hospitovaných hodinách verbálně projevovali, byla dobrá.

Průběh a výsledky vzdělávání v přírodovědných předmětech a matematice jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Výsledky vzdělávání a výchovy zjišťované školou

Ke zjišťování výchovně-vzdělávacích výsledků využívá vedení školy zejména předepsané písemné práce, srovnávací testy se zaměřením na státní maturitu, komerční testy a výsledky mezinárodních výzkumů PISA, TIMSS, do kterých jsou žáci dvojazyčného studia

zapojení. Velkou pozornost věnuje škola vlastnímu testování z matematiky a českého jazyka, kterým porovnává znalosti žáků kvarty a třídy 2N (dvojjazyčného studia) se znalostmi žáků 9. tříd, kteří se účastní přijímacího řízení. Rozborem výsledků se velmi důkladně zabývá předmětová komise matematiky a českého jazyka a navrhuje vedení školy úpravu učebního plánu a osnov pro jednotlivé typy studia tak, aby výsledky vzdělávání u žáků, kteří končí povinnou školní docházku na gymnáziu, měly srovnatelnou úroveň. Účinnost přijímaných opatření v daném školním roce ředitelka sleduje a vyhodnocuje. Ke zjišťování výsledků vzdělávání využívá vedení školy také hospitací předsedů předmětových komisí. Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech dvojjazyčného studia vyhodnocuje vedoucí německého oddělení z hospitací u německých učitelů. Ředitelka školy vedle hospitační činnosti vyhodnocuje a projednává (zpravidla v únoru) s jednotlivými vyučujícími úroveň předepsaných žákovských prací ze vzorku, ve kterém jsou práce vynikající, průměrné a podprůměrné. Na pedagogické radě se vedení školy, pedagogové a zástupce německého oddělení pravidelně zabývají prospěchem a chováním žáků a sledují neprospívající žáky. V případě mimořádného zhoršení prospěchu nebo chování informuje třídní učitel rodiče na třídní schůzce nebo písemně. Pokud se prospěch žáka nezlepší je mu doporučena změna studijního oboru. Závěrečným kritériem úspěšnosti žáků ve studiu je jejich úspěch u maturitní zkoušky.

Vedení školy sleduje a vyhodnocuje umístění žáků dvojjazyčného studia ve školních, okresních, krajských kolech a celostátním kole v různých oborech a v mezinárodních soutěžích. Ve školním roce 2001/2002 se umístili dva žáci ze třídy 4N dvojjazyčného studia na 1. a 2. místě v celostátním kole „Soutěže v německém jazyce pro dvojjazyčné třídy“, žákyně ze třídy 2N na 1. místě v okresním kole matematické olympiády kategorie Z9.

Vedení školy každoročně vyhodnocuje úspěšnost absolventů dvojjazyčného studia v přijímacím řízení na vysoké školy. V roce 2002 jich bylo z celkového počtu přihlášených na vysoké školy v České republice přijato 82,75%. Čtyři absolventi byli přijati ke studiu v SRN.

Zjišťováním kvality vzdělávání se vedení školy zabývá soustavně, má vypracován systém hodnocení dosahovaných výsledků a kritérií pro zjišťování kvality vzdělávání.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

- Rozhodnutí MŠMT ČR č.j. 11 558/2002-21, kterým se mění zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, vydané dne 20. února 2002 s účinností od 23. 10. 2001, je v souladu se zřizovací listinou příspěvkové organizace Libereckého kraje ze dne 16. 11. 2001, vydanou pod č. j. SH-1994/01, a přílohou č. 1 ke zřizovací listině č. j. 1994/01 ze dne 16. 11. 2001.
- Porovnáním učebních osnov hospitovaných předmětů realizovaného učebního plánu pro šestileté studium s těmito dokumenty aplikovanými u běžných tříd s českým vzdělávacím jazykem, nebyly zjištěny žádné významné rozdíly. Obsah učiva je v souladu se standardem středoškolského vzdělávání v ČR, pojetí jeho prezentace je ovlivňováno metodami „otevřené výuky“ německých učitelů. Učební plány jsou modifikovány ve prospěch výuky německého jazyka. Učební osnovy byly vypracovány a schváleny pro pětiletý cyklus studia; se změnou délky studia na šestileté byl schválen nový učební plán a platnost stávajících učebních osnov byla nepřímou potvrzena dopisem ředitele odboru jazykového vzdělávání a spolupráce se zahraničím MŠMT, č.j. 25570/95-21 ze dne 27. 12. 1995; nově byly schváleny pouze osnovy pro nově zaváděný předmět, a sice zeměpis v německém jazyce. Osnovy zeměpisu v německém jazyce mají schvalovací doložku s platností od 1. 9. 2003, avšak vyučuje se podle nich už od září 2002 (v souladu s platností nového učebního plánu).

- Škola nemá v rozpočtu samostatně stanovený normativ příplatku na žáka dvojjazyčné třídy.
- V rámci tematické inspekce předložila ředitelka vedoucímu týmu vyplněný dotazník, v němž hodnotí systém výuky ve dvojjazyčných třídách šestiletého gymnázia, jeho klady a zápory i spolupráci s oddělením německých vyučujících. Také vybraní žáci (po pěti ze všech tříd bilingvního studia) vyplňovali předložené dotazníky. Vyhodnocení těchto dotazníků je prováděno samostatně. V jejich první části žáci odpovídali na otázky, týkající se vzdělávacího programu studia. Jejich převažující hodnocení bylo v oblasti „spíše spokojen“. Ve druhé části se vlastními slovy vyjadřovali k tomu, za co by chtěli školu pochválit nebo k čemu, s nimiž nejsou spokojeni. Pozitiva se týkala možnosti projektových dnů, žákovských výměnných pobytů, práce některých vyučujících se žáky a jejich přístupu k nim, v negativěch se objevily připomínky ke komunikaci německého oddělení s vedením školy, k absenci německých vyučujících.
- Ve třídách s výukou vybraných předmětů v německém jazyce není žádný žák s diagnostikovanou specifickou vývojovou poruchou učení.
- Důležitou a charakteristickou oblastí života školy je její spolupráce se školami v zahraničí. Výměnné pobyty žáků i studijní stáže učitelů školy, zejména v Německu, jsou výraznou motivací i inspirací pro jejich další práci ve škole. Umožňují nejen prohlubování znalosti cizích jazyků, spolupráci na společných projektech, ale též poznávání odlišnosti kultur různých zemí i navazování nových přátelství jako příslibu pro vytváření dobrých vztahů s našimi sousedy. Zahraničními partnery školy jsou například gymnázia v St. Gallenu ve Švýcarsku, ve Wiesentheidu, Grafingu, Hamburku, Aachen a Vilsburgu ve SRN.
- Gymnázium každoročně zahrnuje do výuky tzv. projektové dny, kterých se zúčastňují žáci celé školy, a tedy i dvojjazyčného studia. V těchto dnech žáci samostatně řeší vybrané úkoly, pracují ve skupinkách i samostatně. Učí se rozvíjet svoji kreativitu, vyhledávat potřebné informace a zpracovávat je. Při tom mohou spolupracovat s různými zdroji i lidmi mimo okruh gymnázia. V rámci prezentačního projektového dne pak jednotlivé skupinky představují výsledky své práce. Nejlepší projekty byly prezentovány na mezinárodní výstavě INVEX Brno.
- Smlouva, která jednoznačně vymezuje práva a povinnosti vedoucího německého oddělení a vyučujících, kteří jsou zaměstnanci SRN, byla českou stranou podepsána již 20. prosince 2000. Dosud však nebyla notifikována německou stranou.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. *Zřizovací listina* Gymnázia F. X. Šaldy, Liberec 11, Partyzánská 530, příspěvkové organizace, vydaná Libereckým krajem pod č.j. SH-1994/01 dne 16. 11. 2001
2. *Příloha č. 1 ke zřizovací listině č. j. 1994/01 ze dne 16. 11. 2001*
3. *Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení č.j. 11558/2002-21 ze dne 20. února 2002 s účinností od 23. 10. 2001*
4. *Výkaz o gymnáziu-střední odborné škole-konzervatoři Škol (MŠMT) V 7-01 podle stavu k 30. 9. 2002 ze dne 2. 10. 2002*
5. Personální dokumentace 43 pedagogů, kteří vyučují v dvojjazyčných třídách
6. *Protokol o maturitní zkoušce konané ve třídě 6N ve školním roce 2001/2002*
7. *Plán kontrolní a hospitační činnosti na školní rok 2002 – 2003 ze dne 27. 8. 2002*
8. *Přehled hospitací uskutečněných ve školním roce 2002/2003*
9. Zápisy z hospitací ředitelky školy
10. Třídní výkazy všech tříd dvojjazyčného gymnázia: 1N, 2N, 3N, 4N, 5N, 6N
11. Třídní knihy tříd 3N, 4N, 5N, 6N
12. *Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2001/2002 ze dne 26. září 2002*

13. Dopis ředitele odboru jazykového vzdělávání a spolupráce se zahraničím MŠMT, č.j. 25570/95-21 ze dne 27. 12. 1995
14. *Učební plán tříd gymnázia s výukou vybraných předmětů v jazyce německém 79-02-5/75 (spolupráce se Spolkovou republikou Německo)*, schválený MŠMT ČR dne 28. listopadu 1995 pod č.j. 25570/95-21
15. *Učební plán tříd gymnázia s výukou vybraných předmětů v jazyce německém, šestileté studium*, schválený MŠMT ČR dne 7. 6. 2002 pod č.j. 20942/2002-23 s platností od 1. 9. 2002 pro Gymnázium F. X. Šaldy, Partyzánská 530/3, Liberec 11
16. *Osnovy Gymnázia F. X. Šaldy, Partyzánská 530, Liberec 11, pro předměty: němčina, dějepis, fyzika, chemie, matematika, pětiletý cyklus. Výuka vybraných předmětů v jazyce německém*, schválené MŠMT ČR dne 21. prosince 1995 pod č.j. 27443/95-21
17. *Lehrplan für das Fach BIOLOGIE, Výuka vybraných předmětů v jazyce německém, šestileté studium* – bez data
18. *Osnovy zeměpisu v německém jazyce pro 4. – 6. ročník oboru 79-41-K610 Gymnázium – vybrané předměty v cizím jazyce (79-02-5/75)*, schválené MŠMT ČR dne 3. 2. 2003 pod č.j. 11843/2003-23 s platností od 1. 9. 2003
19. *Koncepce rozvoje Gymnázia F. X. Šaldy, Liberec 11, Partyzánská 530 v letech 2001-2005* ze dne 29. srpna 2001
20. *Roční plán ředitele Gymnázia F. X. Šaldy, Liberec 11. Školní rok 2002-2003*
21. *Harmonogram školního roku 2002-2003*
22. *Školní řád pro studenty gymnázia (2002-2003)* ze dne 2. září 2002
23. *Organizační a provozní řád* ze dne 1. dubna 2001
24. *Klasifikační řád Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci 2002-2003* ze dne 30. srpna 2002
25. *Dodatek ke Klasifikačnímu řádu Gymnázia F. X. Šaldy pro třídy s výukou vybraných předmětů v jazyce německém* – bez data
26. *Záznamy z pedagogických rad konaných ve školním roce 2001/2002 a 2002/2003*
27. *Plán předmětové komise dějepisu na šk. rok 2002/2003*
28. *Plán činnosti výchovného poradce pro školní rok 2002-2003* ze dne 26. 9. 2002
29. *Úprava rozpočtu přímých nákladů* k 4. 12. 2002.
30. *Zápisy z předmětové komise matematiky*
31. *Ročenka 2002 Gymnázia F. X. Šaldy*
32. *Protokoly o komisionálních zkouškách, konaných ve školním roce 2001/2002*

ZÁVĚR

Výuka vybraných předmětů ve dvojjazyčném šestiletém studiu Gymnázia F. X. Šaldy v Liberci v německém jazyce je zajištěna kvalitními učiteli. Škola vytváří vzhledem k realizovanému vzdělávacímu programu optimální personální podmínky. Učitelé využívají své odbornosti, pedagogických zkušeností i metod výuky, vedou žáky k samostatnému myšlení, k aktivní spolupráci na vytváření vlastních poznatků a ke kreativitě.

Materiálně-technické podpoře bilingvní výuky je věnována velká pozornost. Učitelé si uvědomují význam vybavení didaktickou technikou a jejího využívání v průběhu vyučování. Vede je k tomu důraz na zvyšování názornosti i zjednodušování procesu vzdělávání. K mimořádné kvalitě materiálně-technických podmínek pro dvojjazyčné studium významně přispívá také německá strana, a to zajišťováním učebnic, knižního materiálu a některých didaktických přístrojů špičkové úrovně.

Ve sledovaných předmětech se žáci do výuky v německém jazyce vesměs aktivně zapojovali a dosahovali dobrých pracovních výsledků. Učitelé jim nepředkládali velké množství látky, ale vedli je k pochopení učiva na jednoduchých příkladech. Hospitované hodiny byly dobře promyšleny a zajištěny vhodnými učebními materiály. Méně často byl doceněn význam motivace, využití pestřejších vyučovacích metod, netradiční organizace

hodin a rozvíjení komunikativních dovedností žáků. Ti se učili převážně v příznivé atmosféře, avšak zhodnocení jejich práce nebylo věnováno vždycky dosti pozornosti.

Dvojjazyčné studium i způsob jeho ukončování klade na žáky školy zvýšené nároky. Zároveň jim však otevírá široké možnosti pro jejich další studium nejen u nás, ale i v zahraničí, umožňuje jim poznávat jiné kultury a navazovat další přátelství v rámci budování nové Evropy.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis	Razítko
Vedoucí týmu	Mgr. Pavel Klár	Mgr. Pavel Klár, v.r.	
Členové týmu	PhDr. Helena Kneselová, CSc.	PhDr. Helena Kneselová, CSc., v.r.	
	Mgr. Zdeňka Vladíková	Mgr. Zdeňka Vladíková, v.r.	

V Brně dne 10. března 2003

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy:

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu	Podpis	Razítko
RNDr. Irena Přádná	RNDr. Irena Přádná, v.r.	

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný.
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum odeslání inspekční zprávy	Č.j. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy	8. dubna 2003	477/2003
Zřizovatel	8. dubna 2003	477/2003
Rada školy	Není zřízena	-----

Připomínky ředitele školy

Datum	Č.j. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	Připomínky nebyly podány